

Nr 664.

Av herr Ohlin m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 219, angående utlämnande av stödlån till jordbrukare i anledning av svartrostskador på vete av 1951 års skörd m. m.

Kungl. Maj:t har i proposition nr 219 förelagt årets höstriksdag ett förslag angående utlämnande av stödlån till jordbrukare, som drabbats av svartrostskador på vete eller stormskaador å oljeväxter av 1951 års skörd. Lån skola enligt förslaget kunna beviljas till högst det belopp som motsvarar hälften av den förlust sökanden beräknas hava lidit. För lån skall ställas säkerhet, som befinnes tillfredsställande ur det allmännas synpunkt. Räntan föreslås till 5 % om året, och återbetalningen skall i regel ske med en femtedel om året med början år 1953.

Förebild till de föreslagna lånebestämmelserna ha närmast varit de regler, som fastställdes för stödlån i anledning av regnskadorna hösten 1950. Det torde emellertid nu stå klart, att dessa lånevillkor för de av skadorna drabbade jordbrukarna varit så restriktiva, att syftet med stödlånen icke blivit uppnått. Av statskontorets remissutlåtande av den 10 oktober 1951 framgår, att ansökningar om stödlån för skador å 1950 års skörd icke inkommit till sammanlagt större belopp än i runt tal 120 000 kronor, vilket motsvarar allenast 4 procent av det anvisade anslaget.

Tvenne synpunkter måste enligt vår mening i synnerhet beaktas vid bedömandet av i vilken omfattning årets skördeskador påkalla stödåtgärder från det allmännas sida. Skördeskadorna i år orsakades förnämligast av svartrostangreppen på vetet, och dessa skador torde i många fall uppgå till väsentligt större belopp för de enskilda odlarna än föregående års regnskaador. Departementschefen vitsordar i propositionen detta förhållande. Jordbruksnämndens uppskattning av skördeminskningen till 100 000 ton är enligt vår mening tagen i underkant. Det kräves enligt vår mening en mera effektiv åtgärd från statsmakternas sida än förra året för att det behov av stöd, som nu föreligger, skall bli tillgodosett. Härtill kommer, att skördeförlusterna nu drabbat en gröda, som är av den största betydelse för folkförsörjningen. De erfarenheter man gjort under skördeåret ha medfört, att många odlare varit mycket återhållsamma vid sådd av höstvete innevarande höst. Det är ett allmänt intresse att veteodlingen stimuleras och utvidgas under de närmaste åren. Detta syfte skulle kunna vinnas, om de statliga stödåtgärderna utfor-

mades så, att odlarna i viss utsträckning erhöilo täckning för de förluster, som åsamkats dem av skörde-skadorna.

Med beaktande av dessa synpunkter föreslå vi, att här ifrågavarande stöd-lån utgå i form av avskrivningslån och att till dem knytes villkoret, att vete-odlingen upprätthålles av låntagaren under åren 1952—54 i samma omfattning som under år 1951. Naturligtvis måste odlarna stå en viss självrisk. Lån må därför beviljas till ett högsta belopp motsvarande skillnaden mellan det verkliga skördeutfallet och 50 % av normal skörd. Skördeutfallet kan visas genom årets arealinventering och på nöjaktigt sätt bestyrkt uppgift om skördens storlek. För lån bör ställas säkerhet på sätt som propositionen föreslår. Förräntningen bör ske efter 3,5 % om året, vilket torde motsvara vanlig utlåningsränta mot god säkerhet. Lånen amorteras med en tredjedel om året med början år 1953. Styrker låntagaren vid amorteringstillfället, att han under sistförflutet skördeår odlat vete i minst samma omfattning som odlingen å egendomen 1951, må amorteringsbeloppet avskrivas.

Beträffande stormskadorna på oljeväxter anse vi icke ett lånestöd vara av samma angelägenhetsgrad som då det gäller svartrostskadorna. Stormskador på oljeväxter återkomma i viss omfattning varje år och är delvis beroende av ett riskabelt uppskjutande av skörden. Lånestödet bör därför begränsas till skadorna på grund av svartrostangreppen.

Vi hemställa alltså,

att riksdagen må med ändring av Kungl. Maj:ts förslag i proposition nr 219 besluta om grunder för avskrivningslån åt jordbrukare, som drabbats av förluster genom svartrostangrepp å vete 1951, i överensstämmelse med vad i denna motion anförts, samt

att till Avskrivningslån till jordbrukare å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisas ett förslagsanslag av 20 000 000 kronor, samt

att riksdagen uppdrager åt Kungl. Maj:t att utfärda erforderliga tillämpningsföreskrifter.

Stockholm i november 1951.

Bertil Ohlin.

Bertil von Friesen.

Wald. Svensson.

Per A. Johnsson

Sven Wedén.

O. E. Sandberg.

i Kastanjegården.